

ICHASO ASERRATUARI

(NEURE BIOTZEKO ADISKIDE ARGIDOTAR ETA JAKITUN
ON ARTURO KAMPION JAUNA-RI)

Ikaratzen naz, erririk erri dabillanian,
Izurriren bat, persona asko eroaten;
Beste aldetik, baña poztzen naz zergaitik oyan,
Bake onean direalako asko illten.

Ikaratzen naz, odei torreak direanean,
Pelearako goi urdiñean pillatuten;
Ta alkarri gogor esetsiagaz oi dabeenean,
Oñaztarriaz bizitza бага norbait isten.

Beste batek gaur ikareago baña nau jarten,
Onek sartzen deust unetaraño ikarea;
Ikara onek sosegu dana niri deust galtzen,
Larri jarririk gorputza eta arimea.

¿Zeñek ipinten, baña ete nau orren ikara?
¿Zeñek ipinten zentzuna galdu agiñean?
¿Nok eragiten onenbestean alan dardara,
Ur moltso batek, ezpada bere asarrean?

Nor ete jat gaur alako gauza bildurtzekua?
Ezpada ichas-purrustuaren¹ purrustada?
Berorren orroi, zorrotz, ordotz ta orren ostsua,
¿Orise ez da sartzen deustana sarrastada?

(1) purrustu=aserratu.

Ire urrumen burrundarakaz gaur nok ikusten,
 ¡O! ichasoa! ur-menditzarroi begiraka,
 Zelan direan bilinbolaka erneguz jausten,
 Astrapalada¹ bildurgarriak aterata.

¿Nor ez izutu aiñ urbolada otsotuakaz?
 Achai burruka arito gisan esetsiten,
 Ikusi, eta euroren errai apurtuakaz,
 Bitza boteaz chipristiñetan meastuten?

¿Nok? nok? esan leik norbait azala baita pozgarri,
 Bakea eta otzan aldia duanean;
 Zidarrez eta esmeraldakaz aiñ zoragarri,
 Aren galanto, ta aren donoso, jantzitean?

¡Zeñ eder azan, eder ederrik agertutean!
 Landa bat legez goi-bera бага erakusten;
 Ichas-choriak aidetan pozez eure gañean,
 Ditugunean egan egiñaz ikusiten!

Ederra baño ederrago az orduan dana,
 Zurgarri baño zurgarriago, zurgeyetan;
 Bela zabalez zuri zuririk, ikusten dala,
 Ontzia an emen, zut zutik ire zelayetan.

Ikustekorik ikustekoen mundu onetan,
 Ikusia aut, Febo oetik jagitean;
 Amaika aldiz ikustean i udan goisetan,
 Zoratuta neu ikusia nok Donostian.

Ire durundu gozo gozoa gozatuagaz,
 Ibillia nok Konchan luzaro bearrean;
 Ango jauregi-eder-aurreak tallatuagaz,
 Nun oso sartu inchatan biotz-biotzean.

Baña echaukat uste geyegi ireganako,

(1) Astrapalada=estrépito.

Ikusi arren aiñ ikusgarri batzuetan;
Ikusgarririk pozgarriena dakialako,
Ikusgarririk tristienara aldaketan.

Ikusia aut, lotuta egon arren barkuak,
Amorrotuten otse-otsan¹ abiauten;
Ikusia aut, eten egiñik soka senduak,
Ontzirik gogor errutsuenak zatituten.

¿Nok kontau baña ik emaniko ordu estuak?
¿Zeñek i gaitik bota direan negar tantak?
¿Nun eskribidu ik ekarriko sentimentuak?
¿Zelan ipiñi ire gañeko damu-kantak?

¿Zeñbat sartu dok sabel orretan, zeñbat gisaso?
¿Zeñbat kurriska mundu onetan dok eragiñ?...
¿Zeñbat umezurtz! zeñbat alargun! zeñbat amacho!
¡O! zeñbat, baña i gaitik diran damutan ill!

Baña ¿nor nok ni? ni ¿nor nok baña iragarteko?
Igan ikusi gertatu edo jazo dana?
Ire ur ori balitzok baltza letrak eiteko
Gichi izango balitzatekek dan-dan-dana?

Nogaz bardindu, echakiat gaur ire biotza,
Legoia baño legoiago, aut ikusiten;
Alperrik euki arek erpea, guztiz zorrotza,
Ik aña negar sekula echok eragiten.

Ik aiña kalte echuek egiñ basa-pistiak,
Ik aiña negar ez ta eragiñ lur-ikarak;
Ik aiña gauza ez ta ondatu suokariak,
Ez urrik emon pillatu arren danen danak.

Askotan dituk i azala ta i ez azala,
Erri osoak chiki ta andi baltzez jantzi;

(1) otos-otoan=supitoan,

Ta ni naibagez eurai begira jarten nintzala,
¡Zenbat erreka begietatik jatak jausi!

Agaitik bada, echuat gura ire kolkuan,
Galdu gordean neure bizia ipintea;
Gurago juat, naiz pobre izan, emen munduan,
Biotz zabalaz, beti leorrez ibilltea.

Gura dabena, ibilli bitek ire altzoan,
Gura dabena, izan daitekek ichas-gizon,
Nik neuk gurago neukek ardi zain jardun basoan,
Naiz da esnea taloaz janda, eurak jagon.

Bildur bagarik jabilk artzaiña, joaz chistua,
Bero bajakok, etzinda jakok kerizpetan;
Otzitzen badok, egiñik dantzan gora saltua,
Odola jakok berealase beroketan.

Bildur bagarik jabilk egunez, nasai gabea,
Chabolan oi jok artzaiñak nasai lo egiten;
Ardiak beti poztzen biotza bekerekean,
¡O! ichasoa! ire orroia bildurtuten!

FELIPE ARRESE TA BETIA.

